

OD SEMÍNKA KE SKLIZNI

77 tipů a triků, díky kterým
se letos rekordně zazelená

**77 TIPŮ A TRIKŮ,
DÍKY KTERÝM SE
LETOS REKORDNĚ
ZAZELENÁ!**

Dá se zahradničení považovat za adrenalinový sport? Jasně! A začíná to hned od semínek. To napětí, jestli za pár dnů opravdu vykoukne z půdy nová rostlinka, a netrpělivé vytahování sazeniček aspoň očima.

Ať už jste skoro profík, nebo se zahrádkařením teprve začínáte, tenhle zázrak života budete prožívat každé jaro znovu a znovu. A to, co investujete do zdraví a vitality rostlin hned na začátku, vám ušetří spoustu práce a zklamání později.

Všichni totiž víme, že silná sazenička lépe odolává bláznivému počasí, nechtěným pěstitelským chybám, ale i zákeřnému útoku škůdců.

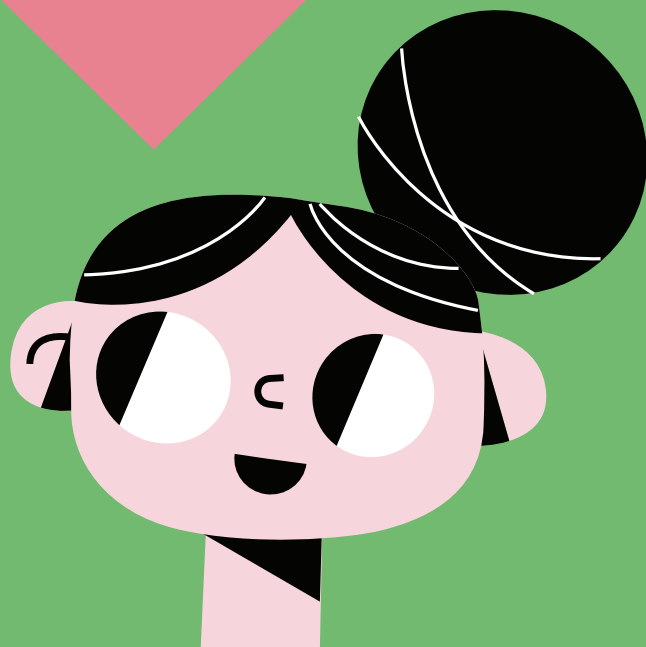

**Připraveni na
nejkrásnější rostlinky
široko daleko?**

Pojďme na to!

OBSAH

Klikněte na
kapitolu,
která vás
zajímá.

1. OSEVNÍ PLÁN	06
1.1 Seznam plodin a květin	07
1.2 Kreslíme plánek	09
1.2.1 Změna stanoviště	09
1.2.2 Nároky na živiny	10
1.2.3 Dobří sousedé nad zlato	13
1.3 Plán péče (kdy hnojit, zalévat atd.)	14
1.4 Přehled pro předpěstování a přímé výsevy	17
2. OD SEMÍNKA K SAZENICI	20
2.1 Vybíráme supersemínka pro letošní sadbu	21
2.2 Předpěstování sazenic	26
2.3 Substrát	31
2.4 Sadbovače a spol.	36
2.5 Naklíčeno! Tak šup do substrátu	39
2.6 Přímý výsev	44
3. OD SAZENICE K DOSPĚLÁKŮM NA ZÁHONU	48
3.1 Pikýrujeme neboli přepichujeme	49
3.2 Když si chceme sazenice koupit	55
3.3 Hnojíme	56
3.4 Zelenáči ve skleníku	71
3.5 Stěhujeme na záhon	76
4. BALKONOVÁ ZAHRADA	80
4.1 Jedlý balkon	82
4.2 Stěhujeme do truhlíků, pytlů a květináčů	84
4.3 Hnojíme balkonovky	86
5. TIPY A TRIKY PRO TU NEJVĚTŠÍ A NEJSLADŠÍ ÚRODU	88

06

1. Osevní plán

1.1 Seznam plodin a květin

Jak vyhrát závody v zahradničení? Vyběhneme na zahradu s hrstí semínek a skórujeme s nimi do nejbližšího záhonu!
Momentíček, prosím.

Stejně jako při výběru semen krotíme svou nedočkavost, protože zbrklým výsevem můžeme taky o všechnu budoucí úrodu rychle přijít. Je potřeba vytvořit si plán.

Jako první si napíšeme seznam plodin a květin, které bychom chtěli letos pěstovat.

Které se vám osvědčily z loňska a neměly by chybět ani letos?

- Jaké nováčky byste chtěli tento rok do zahradní party zařadit?
- Čemu se naopak loni na zahradě nedařilo? Přišli jste na to, proč se nevedlo? Příčinou může být nevhodná půda, špatná předplodina, ale i nepřátelské druhy rostlin v nejbližším sousedství.

1.2 Kreslíme plánek

Nejlepší je vzít pořádný kus papíru, tužku (a radši i gumu na případné opravy) a vyznačit si všechna volná místa na zahradě, která chceme obsadit.

Nikdo po vás nechce krajinky, stačí čtveřčkováný papír, kam si záhony překreslíte ve zmenšeném měřítku. Uděláte si tak přesnější představu nejen o samotné plodině, ale také o tom, kolik místa její pěstování zabere.

Aby to fungovalo jako celek, vezměte do hry následující pravidla:

1. Změna stanoviště

Jaké druhy plodin a květin jste na záhonech pěstovali minulý rok? Zelenina potřebuje změnu místa, aby půda nebyla vyčerpáná. **První pravidlo tedy zní: „Kulový blesk“ alias Stěhování z jednoho stanoviště na další.** Pokud na záhonu byly minulý rok luštěniny, tentokrát vysejeme košťáloviny, místo kořenové zeleniny umístíme plodovou.

Pozor, patří sem i výjimky. Brambory by nikdy neměly být po rajčatech a naopak, přitahují stejné typy plísní. Rajčatům také nebude vonět stanoviště po česneku. Naopak volné místo po hrachu a dalších luštěninách je vyhledávaným působištěm pro všechny druhy zeleniny díky půdě obohacené dusíkem.

2. Nároky na živiny

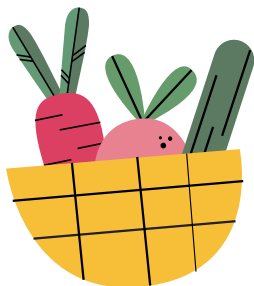
Podle nároků na množství živin v půdě se zelenina dělí na pěstovanou v **první**, **druhé** a **třetí trati**.

Co si pod tím představit?

K **zelenině první trati** patří plodiny nejnáročnější na živiny, takoví malí otesánci. Je to především plodová zelenina (rajčata, papriky, okurky, cukety, dýně a kapusta – včetně té růžičkové) a také některé další druhy, jako je celer, pórek a brambory. Záhony pro tyto plodiny by měly být vyživené už z podzimního hnojení. Na jaře na ně před osetím přidáme vrstvu uleželého kompostu nebo sypkého organického hnojiva weiki. Obojí je pro půdu blahodárná výživa, a navíc uvolňuje živiny postupně a dlouho.

Mezi **zeleninu druhé trati** řadíme kořenovou zeleninu, ale také salát, špenát, mangold, kedluben, brokolici a aromatické duo – česnek a cibuli. Pěstujeme ji na záhoně, kde jsme předchozí rok opečovávali zeleninu první trati. Ta si z půdy vzala hodně živin a to zelenině druhé trati hraje do noty. Podzimní hnojení hnojem nepotřebuje a jarní porci kompostu či sypkého organického hnojiva weiki můžeme přidat jen tak lehce.

Zelenina třetí trati hnojení nepotřebuje. Patří sem luskoviny a bobovité rostliny, po kterých bude půda naopak obohacena. Jak je to možné? Na kořincích těchto rostlin symbioticky žijí speciální bakterie, které rostlinám zprostředkovávají dusík ze vzduchu. V půdě ho tak zbyde dostatek i pro rostliny vysazené po nich. Hrášek, čočka a fazole proto patří mezi ideální předplodiny a říkáme jim také **zelené hnojení**.

3. Dobří sousedé nad zlato

No fakt, neplatí to jen u lidí. Rostliny mezi sebou stejně jako my pěstují láskyplné vztahy na celý život, ale občas taky otevřenou nenávist. Jde samozřejmě o zdroje živin, ale také o životní prostor a vzájemně prospěšnou výměnu chemických látek.

V plánku si vyznačíme, které plodiny spolu můžou být na jednom záhonu:

- **Ředkvičky** se milují se saláty a celerem.
- **Mrkev** kamarádí s pórkem i s petrželí.
- **Červená řepa** se má ráda s černou ředkví, salát s kedlubnami nebo špenátem.
- **Bramborám** se daří v blízkosti kedlubny, kukuřice či špenátu, naopak nesnášejí celer, okurky, rajčata a zelí.
- **Fazolím** se bude dařit u brambor, kedluben či okurek.
- **Rajčata** nikdy nesázíme spolu s bramborami. Plíseň bramborová není zrovna vybíravá dáma, ráda si smlsne i na rajčatech. Na záhonu tvoří rajčata harmonický pár s bazalkou, stejně jako na talíři.
- **Mrkev a cibule** se vzájemně chrání před škůdci.

1.3

Plán péče

Z plánu našeho budoucího ostrova pokladů vyplývá i pravidelná péče, kterou budou rostliny na záhonech vyžadovat:

Hnojení a **probiotická péče**

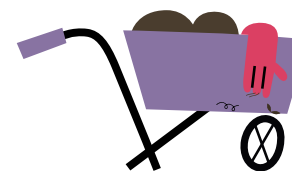
- Rostliny první trati bude potřeba pravidelně přihnojovat. První větší hnojení nás čeká v květnu až červnu, kdy bude zelenina přecházet do květu. O další přihnojení si rostliny řeknou, až budou nasazovat plody.
- Rostliny druhé trati nemusíme hnojit vůbec nebo velmi málo. Nevyžadují moc živin, naopak jejich nadbytek by jim mohl uškodit. Příliš velký příval živin by nastartoval bujný růst zelené hmoty na úkor části plodiny, kterou sklízíme.

Čím hnojit? U nás používáme **ORGANICKÁ HNOJIVA**, jako je **kompost** a **sypké organické hnojivo weiki**. Jde to ale i s minerálními hnojivými – ale tady pozor! Méně je více.

Snažte se vybírat organickou variantu hnojiv, která podporuje bohatý půdní život a naštěstí se začíná na pultech zahradnických center a hobbymarketů objevovat stále častěji.

Nejpoužívanější typy organických hnojiv: kompost, chlévský hnůj, rostlinné jíchy, zkvašené slepičince (jíchy a slepičince vždy ředíme minimálně 1 : 10 s odstátou vodou).

Hned po přihnojení použijeme životadárnou závlivku **weiki. Prospěšné bakterie se dají hned do práce a pomůžou rostlinám nově dodané živiny „nakrájet“ na sloučeniny, které jsou pro ně snadno vstřebatelné. Mimo jiné také posilují kořenový systém a trénují kořínky, jak si sáhnout pro živiny do větší hloubky a šířky. Díky tomu křehkou sazeničku nepoloží první jarní bouřka.**

No jo, ono se snadno řekne organické hnojivo... ale kde ho sehnat?! Máte úplnou pravdu, ne každý má na zahradě místo na kompostér nebo prověřený zdroj hnojiva z okolí.

Zrovna u hnojení si musíme být jistí, čím půdu nakrmíme. Přece si své opečovávané záhonky nezamoříme nezvanými hosty, jako jsou plísňe, zárodky nemocí nebo zbytky antibiotik. Tak tak, divili byste se, co se v takovém hnoji všechno najde.

Řešením nejen pro městské zahradníky je sypké organické hnojivo weiki. Obsahuje dostatek živin i stopových prvků. Je také bohaté na fosfor, což je prvek, který má největší vliv na budoucí sladkou chuť plodů nebo krásu květů. Živiny dodává do půdy po celou sezonu. Pěkně pozvolna a rovnoměrně. Přesně tak to ocení nejen věčně hladové rostliny první trati, ale i plodiny druhé a třetí trati, kterým prudký příval živin nedělá dobře. Skvěle se hodí pro základní hnojení i další přihnojení. Na rozdíl od minerálních hnojiv s ním půdu nikdy nemůžete předávkovat. Ideální je kombinovat ho s probiotiky pro rostliny weiki. Užitečné bakterie pomohou rostlinám všechny dodané živiny lépe zpracovat a podpoří je ve zdravém růstu.

Zálivka

Pravidelná zálivka je zdánlivě jasná věc, ale musíme zalévat správně. Speciální pozor dejte na malé sazenice, které může silný proud z konve nepěkně pocuchat.

- Pro zálivku je vhodná odstátá voda, nejlépe dešťovka. Měla by mít stejnou teplotu jako okolní vzduch.
- Vodu naléváme slabším proudem vždy do okolí stonku, nikdy ne přímo na stonek, a už vůbec ne na list. Zbytečně tím lákáme plísně a kapky vody na listech fungují za slunečného počasí jako malé lupy. Sluneční paprsek dovede list skrz kapku dokonce spálit.
- Abychom rostliny naučili trochu samostatnosti, zaléváme je méně často, zato vydatnou zálivkou 2× až 3× týdně. Voda proteče do hlubších pater půdy, kam rostlina musí pro vláhu natáhnout kořínky. Ustojí tak lépe letní vedra a zároveň se stabilně ukotví „nohama v zemi“.

Další péče

Během zálivky také průběžně kontrolujeme zdravotní stav rostlin. Listy s podezřelými skvrnami a deformitami raději hned uštípíme. Může jít o choroby, které by rychle nakazily celou rostlinu a později celý záhon.

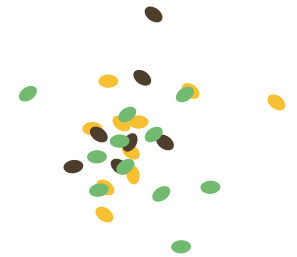
Některé rostliny (typicky rajčata, okurky, hrách) budou potřebovat od malička oporu, po které se můžou plazit. Vybírejte raději ty kovové, vydrží navěky. Dřevěné v zemi časem uhnívají.

1.4 Přehled pro předpěstování a přímé výsevy

Některá semínka můžeme zasít rovnou do půdy, jiná se vyplatí raději předpěstovat doma nebo ve skleníku. Předpěstování se týká hlavně teplomilných rostlin, které by v našem podnebí nestihly vykvést či plodit nebo bychom se první úrody dočkali zbytečně pozdě. Patří sem ale i běžná zelenina, na které si na jaře chceme pochutnat co nejdříve.

Co a kdy předpěstovat a jaká semínka ještě pár týdnů počkají na přímý výsev do půdy?

	ZELENINA předpěstování sazenic	ZELENINA přímé výsevy ven
ÚNOR	salát do skleníku, celer, lilek, papriky, rajčata do skleníku, cibule, klíčící brambory, zelí, brokolice, květák, kedlubna	polníček
BŘEZEN	rajčata, meloun, brokolice, lilek, močyně, paprika, zelí, kedlubna, růžičková kapusta, okurky do skleníku, saláty	mrkev, pastinák, ředkvičky, ředkev, petržel, špenát, salát, hrách, kopr, cibule, česnek, pór, mangold
DUBEN	meloun, růžičková kapusta, kedlubna, cuketa, dýně, okurky, čekanka, saláty	mrkev, pastinák, petržel, ředkvičky, ředkev, mrkev, červená řepa, hrách, špenát, asijská listová zelenina, mangold, saláty, cibule, pór, bylinky, naklíčené brambory
KVĚTEN	cuketa, dýně, okurky	mrkev, řepa, artyčoky, fazole, kukuřice, letní saláty, cibule, roketa, květák, brokolice, fazole, okurky salátovky i nakládačky, cuketa, dýně, hrách, kadeřávek, mangold
ČERVEN		mrkev, černá a červená ředkev, fazole, rané kedlubny, zelí, růžičková kapusta, pór, letní saláty, květák, brokolice, hrách, kadeřávek
ČERVENEC		pekingské a čínské zelí, fenykl, špenát, endivie, letní saláty, ředkev a ředkvičky, polníček
SRPEN		saláty, polníček, ředkev a ředkvičky, ozimá cibule, kapusta a černý kořen pro sklizeň v příštím roce
ZÁŘÍ		rané ředkvičky, raný salát a roketa pro letošní sklizeň, špenát, listová petržel a kerblík pro příští sezonu, polníček
ŘÍJEN		ozimy: mrkev, kořenová a naťová petržel, cibule, pastinák, česnek, ozimé odrůdy košťálovin, polníček
LISTOPAD		česnek, polníček
PROSINEC		česnek

	KVĚTINY předpěstování sazenic	KVĚTINY přímé výsevy ven
ÚNOR	lobelka, hledík, plamenka Drummondova, petúnie, dosna	
BŘEZEN	aksamitník, astra čínská, kosmatec, slaměnka – smil listnatý, gazánie, hvozdík čínský	
DUBEN		všechny v létě a na podzim kvetoucí trvalky, kapradiny, bambus, trávník
KVĚTEN		muškát, petúnie, lobelka, šrucha, begonie, máta, dosna, náprstník, hvozdík bradatý, proskurník topolovka, chejrovonný
ČERVEN		maceška, pomněnka, sedmikráska, karafiát
ČERVENEC		sněženka a bledulka, kandík psí zub, kvetoucí šafrán, ocún, venkovní brambořík
SRPEN		okrasné cibuloviny
ZÁŘÍ		okrasné cibuloviny, růže
ŘÍJEN		
LISTOPAD		
PROSINEC	pelargonie	

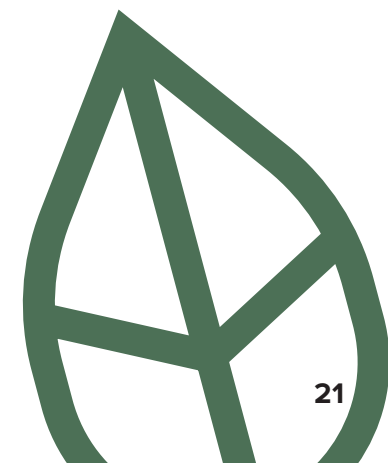
20

2. Od semínka k sazenici

2.1 Vybíráme supersemínka pro letošní sadbu

Jak si vybrat ta jediná a pravá z obrovské nabídky semen? Než sáhnete po pytlíčku s exotickým názvem, vzpomeňte si nejdřív, jaké odrůdy jste ochutnali třeba na návštěvě u spřátelených zahradníků.

Vyplatí se také začíst se do popisu osiva. Dozvíme se, kdy semínko vysévat, za jak dlouho čekat sklizeň, a taky bacha na to, jak bude vybraná plodina velká. Aby nám potom „maxihrách Fík“ nezabral a nezastínil polovinu záhonu.

Proč vybrat supersemínko?

Protože ty nejkrásnější a nejsilnější sazenice mohou vyrůst jen z kvalitního osiva. I když semínka připomínají korálky nebo smetené drobký ze stolu, jsou to živé organismy, které trpělivě čekají na svou příležitost. Ano, živé! Proto má na kvalitě semínek vliv jejich stáří. Raději tedy čerstvá semínka.

Jak poznat supersemínko?

Je kompaktní, v rámci svého druhu pěkně velké a nikde mu nic nechybí ani nepřebývá. Ať už je v jakémkoliv obalu, je suché a není cítit po plísni ani zatuchlině.

A co rozhodně supersemínko není?

Nejmenší chudinka mezi všemi. Ale také semínko, které je mechanicky poškozené, nedozrálé nebo vlhké. Jakmile je vlhkosti vystaveno delší dobu, v nejlepším případě nevyklíčí a v tom horším si nasadíte na záhonky plíseň.

A když jsme u toho, co všechno si můžete nasadit na záhon, tak bacha na tajemná semínka z neznámého zdroje (zdravíme asijské e-shopy) a chemicky mořená semena. Spolu s namořeným semínkem zasíváme do půdy i jeho rozpustný obal z pesticidů a fungicidů.

Odkud tedy semínka brát?

Vlastní úlovky:

Nejprověřenější varianta vůbec. Sami víte, jak vypadala mateřská rostlina a jak se jí dařilo v podmínkách vaší zahrady. Semínka vydrží dlouhá léta, ale i do nich se postupně zakousne neúprosný zub času. Výsev tedy zbytečně neodkládejte, nejlepší je pracovat s čerstvými semeny z loňské sklizně.

Permasemínka:

Na rozdíl od běžného hybridního osiva investujete svůj čas, peníze a půdu i do toho, abyste příští jaro nemuseli žádná další semínka kupovat. Sáhnete jen s lišáckým úsměvem pro sáček s vlastními. Z permasemínek vzejdou odrůdy prověřené desetiletími, a někdy i stoletími pěstování. Za ta léta se staly přirozeně odolnými proti lokálním škůdcům a dokonale se přizpůsobily našim klimatickým podmínkám.

Na první pohled se určitě zakoukáte do jedné z netradičních odrůd na [Permaland.cz](https://permaland.cz) nebo [Permasemínka.cz](https://permaseminka.cz)

Semínkovny:

Sympatický projekt původem z Francie zapouští kořínky i u nás v Česku! Hlavní myšlenkou je bezplatné sdílení osiva mezi zahrádkáři, ať už je za Semínkovnu prohlášen veřejně přístupný stánek, regál, nebo třeba jen košíček. Všechna sdílená semínka by měla být vlastní výpěstky v biokvalitě z chemicky neošetřovaných rostlin.

seminkovny.com

Obchody s osivem:

Je jich dlouhá řada, výběr semínek vám zabere klidně několik hodin. Názvy odrůd začínající F označují hybridní, tedy speciálně vyšlechtěná semínka. Mají své výhody i nevýhody – jsou odolnější proti nejčastějším neduhům a garantují větší sklizeň, ale na vlastní semínka zapomeňte.

U hybridů musíte nakoupit každý rok nová. A jsou to hybridy, žádné původní odrůdy.

Tradiční české obchody:

[Semo](#), [Moravoseed](#)

Zahraniční e-shopy:

Třeba nadšenci do pěstování rajčat, ale i jiné zeleniny nakupují na ruských e-shopech, kde najdete nepřehledné množství kvalitních odrůd. Podívejte se třeba [sem](#). Najdou se ale i e-shopy v rámci EU, někdy i zaměřené na konkrétní druh plodiny. Na rajčátka můžete mrknout třeba na [www.tomatensamen.com](#). Nakupujte ale semínka jen z prověřených obchodů. Kromě zajímavé odrůdy byste si jinak na zahradě mohli vypěstovat i zákeřnou rostlinnou chorobu.

Zahradní centra a velké e-shopy:

Bývají po ruce v každém větším městě, a pokud ne, není nic snazšího než naklikat objednávku a vyhlížet kurýra.

TIP: V Hornbachu nově seženete i [weiki](#), jupí! Stejně jako na [Mall.cz](#) a [Alza.cz](#).

Obal od osiva nikdy nevyhazujeme. Měli bychom na něm najít základní informace o výsevu, ale i to, jak velká rostlinka bude, kolik potřebuje světla nebo zálivky. A jestli zapomínáte tak jako my, bude se vám to hodit.

2.2 Předpěstování sazenic

Máčíme

Jak semínka rozhoupat ke klíčící akci, a jako bonus rozpoznat „zrno od plev“? Dopřejte semínkům koupel!

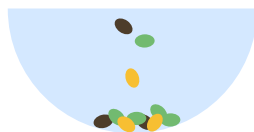

Díky máčení a správnému naklíčení můžeme počet přesazení zredukovat ze tří na dvě. A to nám ušetří hoooodně práce. Semínko totiž zasadíme přímo do sadbovače nebo malé nádoby. Potom se bude stěhovat přímo do květináčku a nakonec už na záhon nebo do truhlíku. Žádné pikýrování nejmenších sazeniček v pěstebních nádobách. Sláva!

Proč máčet? Vždyť semínka v půdě taky zalijeme.

To sice ano, ale semínko není žádný prostáček, co se nechá oblafnout každou kapkou vody. Příroda ho totiž vybavila inhibitory růstu, což jsou látky bránící vyklíčení. Má to dobře spočítané, bez nich by semínko vzešlo při prvním jarním deštíku a potom zase bleskově uschlo. Takhle vyklíčí, až když je půda dobře provlhčená a připravená pro růst rostliny.

My potřebujeme semínko přesvědčit, že ho období hojnosti čeká právě u nás a že nastal ten správný čas vystrčit růžky.

Jak na máčení?

Pro máčení potřebujeme jen misku a vodu. Semínka by měla být plně ponořená a vodu měníme dvakrát až třikrát denně, aby se v ní nezažily plísňe a patogenní bakterie. Občas je promícháme, aby měla dostatek kyslíku. Většina zeleniny nejlépe vyklíčí mezi 20 a 30 °C. Nádobu umístíme někam do tmy.

- Hrách, fazole a semínka salátu se máčí 4 hodiny.
- Semena rajčat a paprik milují lázeň na jeden až dva dny.
- Semena košťálovin a okurek potřebují půl dne až den.
- Semena cibule, celeru, mrkve a petržele nikam nespěchají. Máčíme je dva dny.

Prostor na zlepšováky? Prosím, tady jsou:

Lázeň v léčivkách

Nálev z **heřmánku** posiluje semínko proti bakteriím a plísním. Zvláště ho ocení **fazole, čočka, hrách, vlčí bob** a **artyčok**, ale nic s ním určitě nepokazíte ani u jiných rostlin. Podobně účinkuje řebříček, dobromysl, řepík lékařský a tymián.

Kozlík lékařský, pampeliška lékařská, kopřiva a **dubová kůra** změkčují obal semene a tím usnadní rostlince vyklíčit. Kozlík navíc posiluje odolnost proti chladu. To nejvíc ocení teplomilná **rajčata** a **papriky**.

Jak na to: Nálev by měl být jako silnější čaj, použijeme polévkovou lžici bylinky na jeden decilitr vody. Přelijeme vroucí vodou a necháme vyluhovat až do vychladnutí. Scedíme a nalijeme do misky tak, aby semena byla plně ponořená.

Probiotický nálev

Nejen bylinky, ale i mikroorganismy pomáhají zdárnému vyklíčení.

Jak na to: Kyblík naplníme do poloviny kompostem nebo koňským hnojem. Zalijeme vodou a umístíme aspoň trochu do tepla. Pokud chceme prospěšným bakteriím dopřát extra sváčku, přidáme několik lžic cukru nebo **urychlovače weiki**. Po třech až pěti dnech máme hotovo. Výluh ředíme 1 : 10, ať semínka nespálíme. Zbytek nálevu nevykléváme, je to fantastické hnojivo (opět ředíme).

Máčení je životodárná koupel pro většinu semínek, pro některá se ale nehodí. K výjimkám patří mořená neboli inkrustovaná semena, která jsou obalená vrstvičkou fixační látky nebo pesticidu. Tady asi není potřeba nic dalšího dodávat, semínko bychom tím zbavili požadované ochrany.

Chcete to udělat jednoduše a bez zápachu? Nejlepší práci odvede pár kapek užitečných mikroorganismů **weiki ve výluhu. **Weiki můžete kombinovat i s voňavými bylinkami. Užitečné mikroorganismy ochrání semínka před patogeny a rozhoupou je k akci.****

Klíčíme

Vykoupáno. A co teď?

Semínka přecedíme, necháme okapat, zasadíme do vhodné nádoby s otvorem na dně s navlhčenou, propustnou půdou. Zastříkneme **probiotickou zálivkou**, abychom vzcházející život nakopli k větší vitalitě a podpořili zakořenění. Do jedné nádoby patří maximálně tři semínka. A šup do teplíčka. Nastartovat klíčení se nám nejlépe daří při teplotě 22–28 °C. Počkat! Nejdřív je přece potřeba mít ten správný substrát. A také nádobu! Máte pravdu, tak pojďme na to.

2.3 Substrát

Vybrat správný substrát není žádná hlína

Kouzlo života zafungovalo, ze semínka leze klíček a přímo si říká o vysazení. Ale do čeho? Vybrat správný substrát totiž není žádná hlína.

Pěstitelskou chybou číslo 1 bývá přehnojení. Jasně, je to v dobré vůli. Ať nemá sazeňička hlad, že jo? Jenže místo toho křehké prcky spálíme. Zásadní podmínkou pro správný výsevny substrát je totiž snížený obsah živin, což klíčící rostlinka vzhledem k vlastním zásobárnám více než ocení. Přebytek živin spolu s přílišnou hrubostí zeminy klíčení brzdí a některé druhy choulostivých rostlin dokáže tato kombinace zničit nadobro.

Výsevy si popište, sazeňičky lze od sebe v první fázi růstu jen těžko rozeznat.

Jak tedy vypadá správný substrát pro naklíčená semena?

Lehký a propustný, aby s ním první stonky a kořínky neměly moc práce.

Výsevný substrát si:

– Namícháme sami:

- **1 díl kokosových vláken nebo zeminy z krtinců pro odlehčení**, případně jemná štěpka z listnatých dřevin. Výborné vlastnosti má i **rašelina**, ale protože se jedná o neobnovitelný zdroj, raději vybereme zelenější alternativu.
- **1 díl kompostu** pro výživu a rozmanitější půdní mikroflóru.
- **1 díl písku nebo perlitu**, který substrát krásně provzdušní.
- **Víčko užitečných mikroorganismů [weiki](#)** pro bohatou půdní mikroflóru, potlačení patogenů a lepší růst.
- **Všechny díly dobře promícháme a doplníme v poměru 1 : 1 zahradnickou zeminou – stejnou, do které budeme později rostlinky přesazovat.**

Proto v případě nejistoty vyzkoušíme řeřichový test: semínka řeřichy vysejeme přímo do kompostu. Pokud vzejdou a lístky nemají nezdravou žlutou barvu, můžeme kompost bez obav použít i pro výsevný substrát. K rychlému dozrání kompostu pomohou užitečné bakterie [weiki](#) a přírodní [urychlovač kompostu](#).

A teď mi to tedy pěkně vysvětlete. Když má být výsevný substrát chudý na živiny, tak proč mi radíte přidat kompost? Dobrý postřeh! Pokud máme dobře vyzrálý kompost, nemusíme se žádného spálení rostlinek bát, protože uvolňuje živiny postupně. Jak ho poznat? Je jemný, velmi tmavý a voní jako půda v listnatém lese. Přechod mezi nehotovým a dozrálým kompostem je někdy nezřetelný.

Do výsevného substrátu se hodí i takzvaná listovka, vzniklá kompostováním listů bez dalších příměsí. Neobsahuje příliš dusíku, zato však mladé rostliny zásobí uhlíkem a minerály. Svou strukturou připomíná rašelinu.

Věděli jste, že...?

Postupné opouštění a nahrazování rašeliny není žádná módní vlna, která se přes naše záhonky přelije bez výraznější stopy. Toto téma už je hojně diskutované i v rámci některých členských zemí EU i v USA. Jako hlavní myšlenku jej má třeba rakouský projekt Natur im Garten, který propaguje přírodní a udržitelné zahrady. Britská královská zahradnická společnost (RHS) na svých zahradách minimalizuje spotřebu rašeliny dlouhodobě. Za posledních deset let se jim povedlo snížit ji o úctyhodných 90 %!

Ačkoliv je Česko trochu pozadu, můžete udělat něco pro dobrou věc a šířit osvětu aspoň na svých záhonech. Až se vás soused zeptá, proč nepoužíváte rašelinu, odkažte ho třeba na prestižní zahrady královny Alžběty. Tam se zelená i bez tohoto cenného a bohužel neobnovitelného přírodního zdroje.

– Koupíme:

Jako klasický **výsevný substrát** v pytlích ve všech zahradnictvích a hobbymarketech. Tady budeme ale těžko hledat substrát bez použití ne zcela ekologické rašeliny. Můžete vyzkoušet i minerální substrát. Bez obav, nemá nic společného s „minerálními“ hnojivy. Představte si ho jako drobné kamínky bez obsahu živin, které se používají při hydroponickém pěstování. Dobře sají vodu a udržují mezi sebou dostatek vzduchu. Jenom pozor na příliš drobná semínka – mohla by do mezery mezi kamínky propadnout příliš hluboko, a nevzejít.

– Vyzkoušíme chytrou alternativu – sadbovací tablety neboli jiffy:

O co jde? O válečky a koláčky určené právě pro růst naklíčených semen, jsou to vlastně takové jesle pro sazeničky.

Tyto zakořeňovače bývají vylišované nejčastěji z rašeliny a čedičových nebo kokosových vláken (ta jsou neekologičtější, protože se na rozdíl od rašeliny jedná o obnovitelný zdroj). Rostlinka v nich snadno vytvoří kořenový bal, a díky kompaktnosti jiff navíc chrání stonky před plísní krčků, obávanou vražedkyní neviňátek.

Jak na to? Jiffy vybalíme z fólie a namočíme na pět minut do vlažné odstáté vody. Potom je umístíme na misku nebo do sadbovače (prodávají se i speciální, přesně odpovídající velikosti tablet). Hotovo, připraveno pro hosty. Do otvoru na vršku jiffu stačí vložit semínko.

Při přesazování také odpadá faktor (ne)šikovnosti zahradníka – žádné šťourání přesazovacím kolíkem, jednoduše popadneme celý jiff a přesadíme do nového. Jednodušší to být fakt nemůže.

Možná jste také narazili na radu, že ideální substrát pro výsev by měl projít teplotou aspoň 65 °C pro zničení všech choroboplodných zárodků. Zapékání substrátu v troubě nebo mikrovlnce na tyhle padouchy sice zabírá, ale úplně stejně zlikviduje i všechny prospěšné mikroorganismy. Potom je potřeba substrát znovu postavit na nohy pomocí živé vody, tedy zálivkou s pořádnou porcí užitečných bakterií weiki.

Mezi námi – půdní probiotika škodlivé patogeny potlačují přirozenou cestou, takže je stačí přimíchat rovnou a substrát netrápit v troubě jako nějakou bábovku.

2.4 Sadbovače a spol.

Konečně se dostáváme k další podstatné věci, a to k prvnímu domovu pidisazeniček.

Pěstitelská chyba číslo 2:

Mazaně zasadím semínko přímo do velkého. Odpadnou mi tak zbytečné table s pozdějším přesazováním.

Pěkný pokus, ale tímhle trikem si opravdu nepomůžeme. Zahradníci si totiž nekomplikují život jen tak pro nic za nic. Malá sazenička potřebuje malý prostor. Její kořínky jsou ještě příliš krátké, aby si mohly sahat pro vláhu a živiny do hloubi velkého květináče. Při zálivce voda rychle proteče dolů, a sazenička zůstane žíznivá. Stejný průšvih je i přelití. Myslíme to dobře a chceme prckům dopřát, ale místo toho rostlinkám v přebytečném vlhku a bahně uhnívají kořeny.

Jiffy a skořápky se mohou později stěhovat do většího i se sazeničkou. U skořápek ale těsně před přesazením odstraníme aspoň dno, jinak by se kořínky nedostaly ven.

Co je tedy nejlepším domovem pro naklíčené semínko?

- sadbovače
- miniskleníky
- menší kelímky
- mělké truhlíky a květináče
- půlky vaječných skořápek
- už zmíněné jiffy a tablety

Ať už zvolíte jakoukoliv variantu, nikdy nezapomeňte na otvor pro odtok přebytečné vody. Sazeničky nejsou delfíni, kořínkům potopeným ve vodě hrozí uhnívání.

2.5 Naklíčeno! Tak šup do substrátu

Tradá, slavný okamžik je tady. Pamatujte si pravidlo **čtyřnásobné hloubky**, hodí se pro předpěstování i přímé výsevy do půdy. Znamená to, že **semínko umístíte klíčkem dolů zhruba čtyřikrát hlouběji, než je jeho velikost**.

Stačí ho do země jemně zatlačit prstem, žádné pohřbívání pod lavinou hlíny! Hned po vysazení je čas na první zálivku.

Nastartovat klíčení se nám nejlépe daří při teplotě 22–28 °C. Jakmile semínka vystrčí růžky z půdy, přestěhujeme sazeničky na trochu chladnější místo (ideálně mezi 17–25 °C, kdy v noci je větší zima než přes den) s dostatkem světla a vzduchu. Příliš vysoká teplota a nedostatek světla nedělají sazeničce vůbec dobře. Vytahuje se moc do výšky na tenkém, slabém stonku. A to nechceme.

Do zálivky přidáváme užitečné bakterie weiki. Proč? Prospěšné mikroorganismy pomohou čerstvě narozené rostlince s tvorbou bohatého kořenového systému a dodají fytohormony potřebné ke zdravému růstu a regeneraci. Také zvyšují její imunitu proti plísním a patogenům, pro které je tohle miminko snadná kořist.

Se zalíváním opatrně, semínka bychom si mohli snadno odplavit. U těch nejmenších je proto lepší rosit půdu rozprašovačem. Zaléváme do okolí stonku, nikdy ne přímo na stoněk, ale ani na list. Kapky vody na listech fungují jako lupa, slunce je může spálit. Dobré je nádobky položit na ták, který udržujeme mokré. Mladé rostlinky si z něj berou tolik vody, kolik potřebují.

Předpěstování doma na parapetu s sebou přináší jednu mrzutost, a to rychlé vysychání substrátu. Pro udržení správného mikroklimatu pomůže květináč přiklopit skleněnou deskou nebo potravinářskou fólií. Nezapomínáme na větrací otvory pro cirkulaci vzduchu.

Když se objeví první (takzvané děložní) listy, sazeničky přihnojíme. U nás používáme hlavně kvalitní kompost, sypké organické hnojivo weiki a jako rychlou „kalorickou bombu“ také naředěné rostlinné jíchy. Společně s hnojivem přidáme i **probiotika weiki**, abychom rostlinkám pomohli a pojistili si pěkné kořínky.

Příprava záhonů

Sazeničky rostou jako z vody, tak si chvílku odskočíme od piplání té drobotiny a připravíme si mezitím záhony pro jejich přesazení.

1. Zatočíme s plevelem

Záhony zbavíme plevelu a suchých částí rostlin ještě z minulé sezony.

2. Rýt, či nerýt?

Představa rýče a poctivé dřiny většinou nevyvolává zrovna záchvaty nadšení, ale co bychom pro své rostliny a tu lákavou budoucí úrodu neudělali, že jo?

Pokud jsme rytí nepodcenili na podzim, stačí jen lehké jarní přerytí. Podcenili? Tak si aspoň posílíme všechny svaly těla, nedá se nic dělat. Přerytí půdu pěkně provzdušní, zbaví plevelu a připraví nadýchanou půdu ideální pro zakořenění nových rostlinek. Do půdy rovnou zaryjeme kompost, sypké organické hnojivo weiki nebo dobře vyzrálý koňský hnůj. Měl by být uleželý aspoň jeden rok.

Pozor, hnůj vždy zkombinujeme s následnou probiotickou zálivkou weiki. Coby produkt živočišného původu může hnůj obsahovat celou řádku patogenů. Probiotické bakterie brání jejich dalšímu množení a tím pomáhají zachovat zdravý půdní mikrobiom.

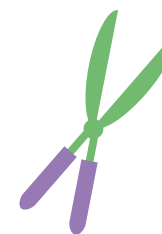
Odstup mezi přerytím a sázením sazeniček by měl být ale aspoň dva týdny, aby si půda stihla sednout a mikroorganismy se vrátily do své původní rovnováhy. Přece jenom rytí je pro ně tak trochu jízda na horské dráze – aerobní bakterie z povrchu se dostávají do hlubších vrstev půdy, a mikroorganismy z hloubky naopak vyletí se sprškou zeminy nahoru.

Abychom si mikroorganismy „usmířili“, patří na záhony hned po přerytí zálivka s víčkem užitečných půdních bakterií [weiki](#).

Jde to i bez rytí? Jde! Masanobu Fukuoka je pradědečkem moderního organického zemědělství, který v roce 1938 v Japonsku založil a později zpopularizoval zahradničení bez rytí, základ permakulturních zahrad. Masanobu tvrdí, že rytí záhony krátkodobě provzdušní, ale dlouhodobě vede spíše k jejich udusání. Udusaná půda potom nepropouští tolik potřebnou vláhu a kyslík. Upozorňuje také na to, že rytí narušuje rovnováhu půdních bakterií a může snížit jejich druhovou pestrost.

3. Uklidíme a připravíme si nářadí

Úklidová krasojízda se týká i truhlíků a zahradnického náčiní. Omyjeme všechny truhlíky, popraskané nahradíme novými. Údržbu si zaslouží i zahradní náčiní. Na závěr obejdeme všechny venkovní záhony i vnitřní květináče a ostříháme suché části rostlin, aby nepřekážely v růstu novým listům a oddenkům. Stříháme tak, aby na rostlině zbyl aspoň centimetr až dva suchého pletiva, nikdy ne přímo do živého.

2.6 Přímý výsev

Některé rostlinky nepředpěstováváme a vyséváme je přímo do půdy. V takovém případě je nemusíme ani máčet, hned po vysetí jim stačí bohatá záливka s **weiki**. Užitečné mikroorganismy jim pomohou s vyklíčením a zároveň pečují o jejich křehké kořínky hned od „narození“.

Mořit můžeme i přírodní cestou bez chemie: probiotickou kúru na osivo si vyrobíme tak, že smícháme 25 ml **weiki s 0,1 až 0,5 l vody. Směs přelijeme do rozprašovače a rovnoměrně nastříkáme na čerstvě vysetá semínka v půdě. Necháme působit dvě hodiny a potom jemně zahrneme zeminou.**

Mráz, postrach semínek

Pokud vyséváme ještě před květnovými zmrzlíky, jsou pro nás přízemní mrazíky postrachem číslo jedna. Vždy respektujeme doporučení doby výsevu na sáčku osiva, ale ani ten nejlepší distributor semínek nám nezaručí, že v dubnu už bude půda prohřátá.

Mořená, nebo přírodní?

Mořená nebo také inkrustovaná semínka na sobě mají vrstvičku chemických látek, které je chrání nejčastěji před napadením plísní.

V případě mrazivého počasí celý záhon se sadbou přikryjeme netkanou bílou textilií. Kromě toho, že sazeničky uchrání před chladem, také zamezí přístupu škůdců.

Jak sázet cibuloviny?

Cibuloviny a hlízy na rozdíl od semen vysazujeme do větší hloubky. Jarní cibuloviny patří buď na záhonky, nebo na zplanění do trávníku. Pro celou operaci stačí obyčejný sázecí kolík nebo speciální sázecí kolík pro cibuloviny. Ten se hodí hlavně na výsadbu do trávníku.

Doufej v lepší, počítej s horším. Počet vzrostlých sazenic bude u přímého výsevu vždy o něco nižší než u předpěstování z naklíčených semínek. Při přímém výsevu určujeme hloubku zasetí i podle počasí a typu půdy. Do vlhké a jílovitě půdy můžeme sázet mělce. Při suchém počasí a do písčitéch půd naopak sázíme o něco hlouběji, aby měla semínka dostatek vláhy.

Čím je semínko čerstvější, tím je jeho šance na vyklíčení vyšší. Úplně nejlepší je semínka vysévat do roka, ale někdy pro ně není příležitost ani volné místo na zahradě.

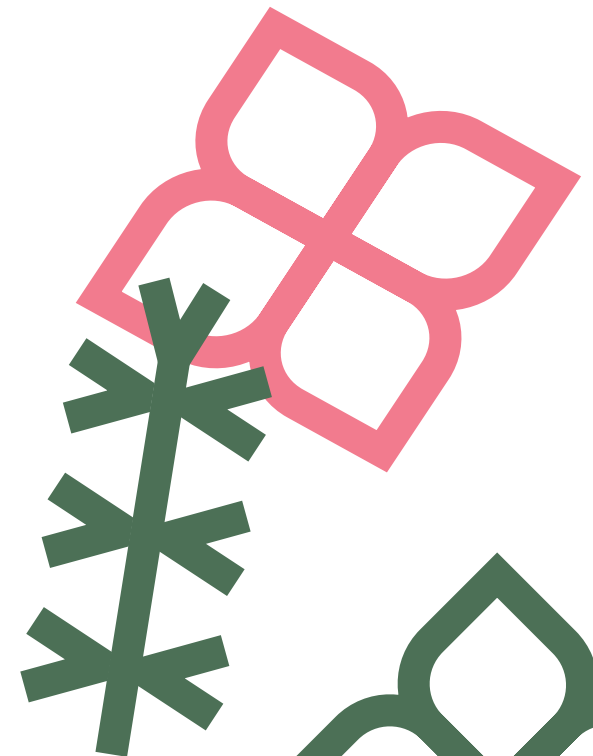
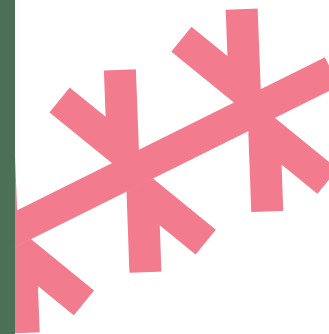
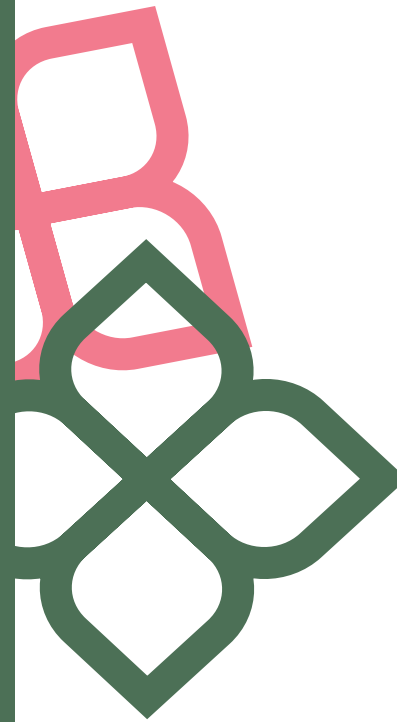
Pokud si nejsme jistí, vyzkoušíme **test klíčivosti**. Semínka nasypeme do nádoby s vodou a ta, která během třiceti minut klesnou na dno, budou pravděpodobně dobře klíčit. Plaváčky na hladině bude naopak lepší nezasít. Pokud zasazená semínka nevzejdou do týdne, něco je špatně. Nejspíš bude potřeba koupit nové osivo.

Roztančené letničky

Letničky pro přímý výsev můžeme koupit v tematických směsích. Vybíráme ale pouze z prověřených českých obchodů, abychom nechtěně nešířili cizokrajné luční květiny. Může to mít negativní dopady na okolní rostliny i živočichy, pro které je naše zahrada domovem. Některé vytvářejí kvetoucí louku, jiné polní květy, další jsou určeny pro následné sušení. Jaké jsou výhody a nevýhody těchto směsí? Oproti předpěstovaným sazeničkám ušetříte spoustu času, práce i peněz. Nevýhodou je nutné odplevelování v prvních týdnech po výsevu, zapomeňte také na ornamentální záhony – vzniklé obrazce budou jen dílem náhody. Za nás mají přesto letničkové směsi neopakovatelné kouzlo a pokaždé příjemně překvapí.

48

3. Od sazenice k dospělákům na záhonu

3.1 Pikýrujeme neboli přepichujeme

V sadbovačích, truhlících
a dalších šolkách pro rostliny
už se nám pěkně zelená.

Jako první vykouknou z tenkých stonků první dva děložní listy, což si přeložíme jako žádost o první přihnojení.

Brzy potom vyrostou další lístky, kterým zahradníci říkají „pravé“. To je čas sbalit si kořínky a přestěhovat se do většího. Přichází čas na pikýrování, přepichování nebo také jednocení sazenic.

Co budeme k pikýrování potřebovat?

• Substrát

Zatím bude bohatě stačit výsevný.

• Vhodné nádoby

Kelímky od jogurtu, květináče, sadbovače. Opět nezapomeneme na otvor pro odvod přebytečné vody a nepřeháníme to s velikostí.

• Pikýrovací kolík

Můžeme si ho koupit, anebo improvizovat.

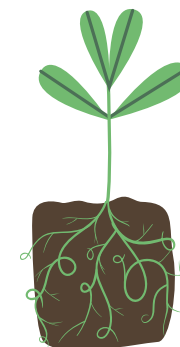
Tyčka od nanuku, dětský nožík i dřevěná špachtle zastanou stejnou práci.

Máme všechno? Jdeme na to!

1. Kolíkem nebo jiným profesionálním šťouřátkem opatrně zajedeme pod sazeničku. A teď se ukáže, kdo sazeničky už rozmazloval probiotickou zálivkou **weiki**. Poznáme to podle hustých a propletených kořínků s bílými konci a celkově lepší kondice rostlinky. Užitečné bakterie totiž „předžvýkávají“ těžko stravitelné živiny z organických hnojiv do formy, kterou rostliny dokážou snadno využít. Průběžně rostlinám také servírují potřebnou dávku fosforu a draslíku, prvků, které nejvíce ovlivňují chuť a kvalitu úrody. Díky tomu pak sklídíme sladší rajčata nebo hrozny. Zeleniny i ovoce se také urodí víc. Třeba okurek můžeme vypěstovat téměř o pětinu více, úrodu vinné révy zvýšíme dokonce o 40 %. Tak opatrně, ať choulostivým kořínkům neublížíme.

2. Rostlinku opatrně vyrýpneme a šup s ní do půdy v novém domově. Hloubky se tentokrát nebojíme, nad zem by měly vykukovat jen spodní lístky. Lehounce upěchujeme.
3. A můžeme si rovnou pográtulovat, jak jsme to první pikýrování pěkně zvládli. Aby s námi tu radost sdílely i čerstvě přesazené rostlinky, přidáme jim do první zálivky v novém i panáka **weiki**. Na zdraví, zelenáči, ať v novém pěkně zesílíte! Probiotika sazenicím pomohou zvládnout stres ze změny prostředí. Ono stěhování není žádná sranda, to známe všichni. Díky silnějším kořenům a lepší výživě budou mít energii na to, vzpamatovat se z šoku. Užitečné bakterie jim také dodávají sílu, aby později dokázaly bojovat se suchem, mrazíky nebo lijáky a uměly se bránit chorobám a škůdcům.

4. Zhruba po 2 až 4 týdnech, nebo zkrátka po ledových mužích, přichází čas na poslední přesazení. U balkonovek a dalších rostlin pěstovaných v nádobách jde o stěhování do květináče, který se stane domovem na celou sezonu. Zbytek party půjde na venkovní záhony. V této fázi už má sazenice bohatě rozvinutý kořenový systém, takže žádné rýpání a šťouření, prosím. Nejlepší je lehce zatlačit z obou stran kelímku nebo sadbovače a opatrně vyklopit celý kořenový bal.
5. Substrát na druhé přesazování už by měl obsahovat větší podíl kompostu. Kdo nemá kompost, může ho směle nahradit sypkým organickým hnojivem weiki. A samozřejmě po přesazení by měla opět následovat **probiotická sprška**.

Roztančíme okna a terasy

Ze země vylézají první poslové jara – sněženky, bledule, krokusy, ale také první narcisky. Výhodou raně jarních cibulovin je, že ledasco snesou, třeba i různé rozmarné počasí. Zvláště v teplejších zimách se proto nemusíme bát a můžeme koupené truhlíky osázené narciskami a hyacinty vyrovnat na terasy i okenní parapety.

A až nám odkvetou, zastříhneme květy, necháme je zaschnout a cibulky zapícháme do venkovního okrasného záhonu (nebo klidně kamkoliv do obecní trávy). Za rok vylezou, jakmile je pošimrají první jarní paprsky, a budou zdobit zeleň venku.

3.2 Když si chceme sazenice koupit

Nemyslete si, že pipláni od semínka patří do desatera přikázání správného zahradníka. Koupit si sazenici není ostuda. Jen je potřeba dobře vybírat a znát její původ. Ptejte se na ty, které vyrůstaly bez chemického dopingu, na ty nerychlené. Zvláště v malých zahradnictvích vkládají do každého zeleného mrňouse spoustu lásky. Když budete o rostlinku dobře pečovat, téměř nepoznáte rozdíl mezi vlastními a adoptovanými sazeničkami.

A kam se pro pěkné sazeničky vydat? Zkuste:

- zahradnictví
- zahradní centra
- farmářské trhy
- komunitní zahrady – často se zde nabízejí přebytky
- facebookové zahrádkářské skupiny
- kamarády zahrádkáře

Neberte bylinky (a další sazeničky) ze supermarketu. Tyhle rychlené chudinky za sebou mívají dalekou cestu a až na houževnaté výjimky se většinou neuchytí. Jsou určené k přímému zkonsumování, v půdě jsou jen proto, aby vydržely déle čerstvé.

V chladnějších dnech pozor na transport sazeničky domů. Měla by být zabalená do novin a nejlépe ještě v kartonové krabici, ať nám ji po cestě neofoukne.

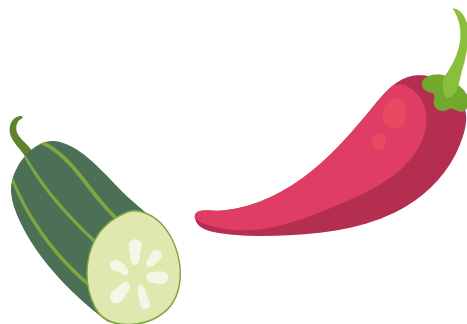
Doma ji na uvítanou místo hrnkem teplého čaje pohostíme zálivkou s víčkem **weiki**. Pomůže rostlince ustát všechny ty změny a rozvinout kořínky. Před stěhováním do většího ji necháme aspoň týden aklimatizovat na nový domov.

3.3 Hnojíme

A teď čím tu zelenou drobotinu nakrmit? Jak už jsme zmínili, hnojení sazeniček není disciplína, která by se měla uspěchat. Čerstvě vylíhnutým semínkům může hnojení spíš uškodit, než pomoci. Na druhou stranu, jakmile sazenice trochu povyrstou, začnou živiny konzumovat ve velkém. Kdy a jak tedy hnojit? Záleží na rostlině, ročním období i použitém hnojivu. Je to totiž docela věda.

Ti, kdo se zahradničením začínají a chtějí pěstovat přírodně (to chválíme), občas říkají: „Podívej, tohle jsem vypěstoval, a nedal jsem do toho vůbec žádné hnojivo!“ Jenže to není cílem. Rostliny, stejně jako jakékoli jiné živé organismy, potřebují živiny.

Hodně živin, abychom byli přesní. Zpravidla víc, než se jim podaří „ulovit“ kořínkem v záhonu. O truhlíku a květináči ani nemluvě, tam nejde vyslat ani dlouhatánský kořínek pro živiny v hlubších vrstvách půdy.

Jaké živiny potřebujeme my sami, to bychom vyjmenovali, i kdyby nás probudili o půlnoci. **Ale co rostliny? Jaké živiny potřebují a jak vlastně poznáme, že jich mají nedostatek?**

Rostliny ke svému růstu, květu a dozrávání plodů potřebují čtyři základní živiny:

- dusík (N)
  - fosfor (P)
  - draslík (K)
  - hořčík (Mg)
- A k tomu všemu velké množství malých stopových prvků, jako je třeba měď, síra, mangan, kobalt nebo molybden. Kdo by to do rostlin řekl, že mají takové chutě, co? Přesto má každý prvek svou nezastupitelnou roli. Bez železa dochází ke žloutnutí listů a křemík rostlinu chrání proti houbovým patogenům.

Nejvíce živin potřebuje zelenina první trati, kam patří rajčata, papriky, okurky, květák, brokolice, lilky, brambory, dýně a další. Tihle otesánci mají hlad skoro pořád.

Po nějakém čase se živiny v záhoně nebo truhlíku vyčerpají a ani užitečné bakterie, pilně rozkládající organickou hmotu, nevyrobí dostatek živin pro velké jedlíky. A tady přichází na řadu hnojivo. Hnojivo není samo o sobě nic špatného, může být úplně přírodní anebo také úplně umělé, je jen na vás, v jaké formě rostlinám živiny předáte.

Bude to mít ale své důsledky, protože každé hnojivo má jiné vlastnosti, jiný vliv na půdu i rostliny. Takže dobře važte, než pohnojíte.

Organická hnojiva jsou řešením, za které vám poděkují nejen dobře vyživené rostliny, ale také půda a všichni, kdo v ní žijí. Tato hnojiva zvyšují schopnost půdy zadržet vláhu, rozvíjejí pestrost mikrobiálního života a tím i vyšších organismů, které půdu kultivují a provzdušňují.

Jenže ne všechno přírodní je vždycky to nejlepší a u hnojiv to platí dvojnásobně. Ve špatně založeném a zpracovaném kompostu se mohou zabydlet patogeny, zárodky nemocí, zůstávají v něm i životaschopná semena plevelů a spory plísní. To samé v hnoji, který jako bonus může obsahovat zbytky antibiotik nebo anti-parazitik, kterými se ošetřují hospodářská zvířata. Nic z toho v půdě, a už vůbec ne v budoucí úrodě nechceme!

Sypké organické hnojivo weiki obsahuje drůbeží hnůj, kompost a dřevěné hobliny. Všechny jeho součásti pocházejí z prověřených zdrojů. Žádná chemie ani patogeny, jen vyvážený komplex základních živin (dusík, fosfor, draslík, vápník, hořčík) a stopových prvků. Živiny uvolňuje pozvolně během celé sezony. Podporuje kvetení a zvyšuje úrodu i kvalitu sklizených plodů. Nepřináší užitek jen nám a rostlinám, pomáhá celé půdě. Zlepšuje její strukturu a schopnost zadržet drahocennou vláhu. Omezuje také vyplavování živin do spodních vod.

SYPKÉ ORGANICKÉ HNOJIVO WEIKI

VYSOKÝ
OBSAH
ŽIVIN

100% přírodní hnojivo weiki má vysoký obsah živin i stopových prvků. Živiny dodává postupně a rovnoměrně. Je skvělé pro základní hnojení i přihnojení.

Hnojivo vyráběné patentovanou technologií homogenizace s následnou aerobní fermentací z drůbežího hnoje, kvalitního kompostu a dřevěných hoblin. Rovnoměrně a pozvolně dodává do půdy základní živiny i stopové prvky.

Dusík (N) = růst

Dusík je pro rostlinu základní složkou výživy. Právě díky němu rostliny nastartují růst zelené hmoty – ať už jsou to stonky, nebo jemná pletiva listů.

Rostliny ho potřebují celou sezonu, ale nejvíc v období růstu. Jako houby po dešti díky němu nerostou jen rostliny, ale také půdní mikroorganismy, které ho integrují do svých těl. Po jejich odumření uvolněný dusík vyživí rostliny.

Pro rostliny a mikroorganismy má cenu zlata hlavně dusík z organických zbytků. Sice není k dispozici hned a ve velkém jako z minerálního hnojiva, ale také s ním nikdy půdu nemůžete předávkovat. Uvolňuje se postupně, a tak nikdy nedojde k odplavení přebytků do spodních vod ani k unikání amoniaku do ovzduší, což se s chemickou alternativou bohužel může snadno stát.

Nedostatek dusíku poznáme snadno – rostlinky jsou zakrslé, nerostou do šířky ani do výšky. Mladé lístky jsou zelené, ale na těch starších už jsou viditelná poškození nebo sesychají.

Přebytek dusíku znamená přehnojení chemickým hnojivem, s kompostem se to nemůže stát, protože bakterie přebytečný dusík zpracují. Rostlina má tmavě zelené listy a je zbytečně velká na úkor květů a plodů. Ztrácí přirozenou imunitu, stává se snadným terčem pro škůdce, nemoci, ale i rozmary počasí.

Fosfor (P) = kondice

Fosfor je pro rostliny jako vitamin C pro nás lidi. Udrží rostlinku zdravou a v dobré kondici, také podporuje kvetení, množství a kvalitu plodů. Rostliny tedy fosfor nejvíc ocení na konci jara a v létě, když kvetou a nasazují plody.

Nedostatek fosforu se projevuje zpomaleným růstem a opožděným nasazováním květů a plodů. Lísty mohou fialovět nebo černat, okvětní lístky opadávají. Při velkém deficitu fosforu rostlina vůbec neplodí.

Přebytek fosforu pro rostliny znamená předčasné zrání na úkor kořenů a listů, které ubývají, a druhotný nedostatek zinku. Přehnojení fosforem se s další zálivkou obvykle vyplaví (k naší smůle nejčastěji do povrchových vod, kde působí škody...).

Nejvíc fosforu najdeme v organicky hnojené půdě, tam se o jeho nedostatek prakticky nemusíme starat. Těla mikroorganismů obsahují obrovské množství fosforu, stejně jako u dusíku. Asi se při představě pidibakterie pod mikroskopem smějete, ale jen ve vašem těle tvoří desetinu jeho celkové váhy! Jsou sice malé, zato je jich moc. V polévkové lžici organicky hnojené půdy byste napočítali víc bakterií než lidí na naší planetě. Při neustálém koloběhu se fosfor z odumřelých mikroorganismů dostává přímo ke kořenům hladových rostlin. I proto je podpora mikrobiálního života tak důležitá.

Draslík (K) = krása květů a sladkost plodů

Draslík je v rostlině pohyblivý, umožňuje transport živin nahoru a výměnu chemických látek zpátky dolů ke kořínkům. Podílí se na řadě metabolických procesů a fotosyntéze. Zpevňuje celou rostlinu a je zodpovědný za dozrávání a sladkost plodů.

Nejvíc je ho potřeba v létě a na začátku podzimu, kdy všechno voní a zraje. Rostliny se také pomalu připravují na zimu a draslík potřebují na pevná pletiva odolná proti mrazu. Draslík je nezbytný pro buněčné cykly mikroorganismů i rostlin. Jako transportní prvek nemá pevné vazby. Z odumřelých mikroorganismů ho snadno přejímají rostliny, bakteriím ho naopak mohou zprostředkovat svými kořenovými výměškami.

Nedostatek draslíku způsobuje deformace a svinování listů, nekrózy a celkové snížení odolnosti rostliny. Plody ovoce a zeleniny jsou bez chuti.

Přebytek draslíku zpomaluje růst, snižuje plodnost a vstřebávání dalších důležitých prvků.

Hořčík (Mg) = fotosyntéza

Bez hořčíku by nebyla fotosyntéza a bez fotosyntézy by nebyl kyslík, proto tento prvek zařazujeme do nejdůležitější čtyřky.

Je základním stavebním kamenem chlorofylu, zeleného barviva rostlin. Ale nedostatek hořčíku bychom pocítili i na vlastní mlsný jazyk: ovoce by bylo malé a dřevnaté, brrr.

Nedostatek hořčíku také vyvolává žloutnutí, rezavé skvrny a mramorovaný vzhled listů.

Přebytek hořčíku pro rostlinu není příliš toxický, a navíc jde o vzácný jev. Když už je ale hořčíku přespříliš, může zamezit tvorbě nových kořenů i nadzemních částí rostliny.

Hnojíte kompostem?
Mrkněte, kolik ho
zelenina (s)potřebuje:

Zelenina 3. trati:
1 až 2 litry kompostu na m²

Zelenina 2. trati:
2 až 4 litry kompostu na m²

Zelenina 1. trati:
4 až 6 litrů kompostu na m²

Jak po zimě probudit ztuhlý a rozespálý kompost k životu? Spolehlivý je [urychlovač kompostu weiki](#). Pro efektivní nastartování fermentačního procesu přidejte i [probiotika weiki pro zdravý kompost](#) a pak už můžete zírat na ten koncert. Díky živým kulturám weiki se totiž kompost pořádně rozjede. Na nás mezitím zbývá výběr letošních favoritů. Inspiraci na dubnovou sadbu najdete [tady](#).

TIP na přírodní hnojivo z droždí pro velké jedlíky: 10 gramů živých kvasnic rozmícháme v půl litru teplé vody a přidáme polévkovou lžící (nejlépe třtinového) cukru. Roztok necháme aspoň dvě hodiny pracovat a potom zředíme v poměru 1 : 5 s odstátou vodou. Přidáme kapku [weiki](#), znásobíme tak aktivitu užitečných bakterií, a naopak zlikvidujeme případné patogeny. Půda by měla být prohřátá na teplotu kolem 20 °C, při té budou užitečné mikroorganismy nejčilejší.

U nás preferujeme přírodní hnojiva a pro malé zelenáče je kromě kvalitního kompostu ideální „první příkrm“ rostlinná jícha.

Co je to jícha a proč ji používat?

Jícha je zkvašený rostlinný výluh, který dodá rostlinám všechny potřebné živiny pro období růstu, a to dusík, fosfor a draslík.

Dusík podporuje růst zelené hmoty, **fosfor** je důležitý pro vývoj kořenů a květů. **Draslík** potom podporuje květ a zrání plodů.

Kromě základních živin jícha poskytuje rostlince celý komplex účinných látek a tím se liší od klasických NPK hnojiv. Najdeme v ní i zinek, železo a další stopové prvky, posilující přirozenou imunitu rostliny. Z jíchy se živiny uvolňují okamžitě, ale jsou také nejrychleji pryč. Z kompostu a sypkého organického hnojiva weiki si rostlina naopak bere živiny postupně. Přesně tak, jak to právě potřebuje.

Jdeme kvasit! Co budeme potřebovat?

Plastovou, dřevěnou, kameninovou nebo keramickou nádobu (nesmí být jen z kovu kvůli korozi), posečené rostliny a vhodné místo, kde jícha nebude rušena – a ani nebude rušit nikoho jiného. Ne že by byla hlasitá, ale její typický zápach mívá sílu vřískotu.

1. Rostliny nasekáme nebo nastříháme na menší části. Čím menší, tím dřív budeme mít hotovo.

2. Nádobu by měla být do poloviny zaplněná rostlinami. Potom ji zalijeme odstátou vodou do dvou třetin. Nejlepší je dešťovka, ale pokud ji nemáte k dispozici, nelamte si s tím hlavu. Nádobu přiklopíme víkem.

3. Tím naše práce končí a přebírá si ji příroda. Nálev postupně tmavne, perlí a smrdí. Jednou nebo dvakrát denně vše promícháme pro

urychlení celého procesu.

nevyhazujeme, je to skvělá a výživná mulč.

4. Jak poznáme, že je hotovo? Jícha po zhruba 2 až 4 týdnech přestává pěnit. Většina rostlin se v nálevu rozpustí, zbytek klesne ke dnu. My ho

5. Ředíme a hnojíme. Nezapomeňte, jícha je silný koncentrát a nikdy se nedá na rostliny nalít přímo. Běžně se ředí v poměru 1 : 10 pro hnojení „dospěláků“, ale pro mladé sazeničky naředíme raději dvojnásobně, na 1 : 20. Do zálivky s jíchou přidáme i víčko **weiki**. Přátelské bakterie se hned pustí do práce a všechny ty nově dodané živiny zpracují a „rozkrájí“ na malá sousta, stravitelná pro kořínky. Také potlačí nebezpečné patogeny, které se v jíchách kvůli nedokonalé fermentaci snadno objeví.

S výběrem rostlin do jíchy si můžete vyhrát, každá do výluhu přinese něco jiného. Nejvýživnější je jícha z mladých kopřiv, pozor na ruce – ty jarní pálí nejvíc.

Obsahuje hodně dusíku a také železo, vápník, kyselinu křemičitou a spoustu vitamínů. Hodí se pro všechnu zeleninu a aromatické bylinky, ale vděčné za ni budou i ovocné stromy. Rajčatům a okurkám dělá dobře výluh z máty, lilkovité zelenině zase prospěje kostival.

Nemáte kde vyrobit jíchu? Nevadí. Zahradnická centra nabízejí široký výběr hnojiv vhodných pro sazenice, včetně těch organických. Za ta bychom se u vás přimlouvali, skvěle si totiž rozumějí právě s půdními bakteriemi a půdu neničí.

Rostlinné odvary a výluhy můžeme kromě výživy použít také na ochranu proti nemocem a škůdcům. Vyzkoušejte **cibulový elixír!** Do dvou litrů vařící vody přidáme velkou hrst cibulových slupek a povaříme 5 minut. Necháme 2 hodiny uležet, scedíme a smícháme s 3 litry vody. Teď přichází chvíle pro **weiki**: stačí pár kapek a můžeme jít zalévat rostliny.

Cibulový odvar odpuzuje mšice a další škůdce. Jako bonus navíc působí i coby prevence proti houbovým onemocněním a dodá rostlinám i důležité mikroprvky. Rostlinkám můžeme cibulovou kúru dopřát každých 10 dnů.

Nedáte dopustit na **minerální hnojivo**? Pak je potřeba postarat se o půdu

1. Minerální hnojiva rostlinám dávají výživu bez námahy, jsou něco jako stánek rychlého občerstvení otevřený nonstop. Tak co to bude, milá papriko, dvojitou porci dusíku a taštičku s fosforem? Už se to nese! Na začátku to vypadá lákavě, ale rostliny rychle zlenivějí. Proč se namáhat, když mi létají pečení holubi až ke kořínkům? Přestanou tvořit další kořínky i sladké kořenové výměšky, které jsou potravou pro užitečné půdní bakterie. Bakterie, nerozluční přátelé a ochránci zdraví rostlin, postupně umírají.

2. Pokud hnojíme výhradně minerálními hnojivy, naše paprika se stává závislou na své dávkce minerálního krmení, a protože má slabé kořeny i imunitu, rozhodí ji jakýkoli větší stres v podobě přesazení, mrazíku, lijáku nebo napadení patogeny.

3. Pokud v půdě ubývá prospěšných mikroorganismů, naruší se celý potravní řetězec přirozených obyvatel půdy. Půda vysychá, rostliny vadnou a s nimi i naše naděje na pěknou úrodu a rozkvetlou zahradu.

4. Ještě se nabízí poslední možnost, jak zachránit tu zkázu. Pesticidy a další chemické postřiky. Jenže tím celý problém jen prohloubíme a taky – vážně to potom chceme jíst, nabídnout dětem nebo vnoučatům?

5. Pokud minerální hnojiva používáme s mírou, nic se neděje, přece jen dokážou rychle nastartovat růst rostlin, když je potřeba, ale měli bychom život do půdy průběžně vracet. Nejlépe v podobě **probiotik v kombinaci s organickou hmotou, třeba mulčí nebo kompostem.**

Máme přihnojeno! A co teď? Teď budeme čekat, až bude tepleji, u citlivek si raději počkáme dokonce na ledové muže. Průběžně se samozřejmě budeme kochat, jak nám to krásně roste. Anebo sazeničky přemístíme do skleníku.

3.4 Zelenáči ve skleníku

„Máte skleník? A mohla bych ho vidět?“

Jo, ze skleníku by byla legendární paní Jechová z filmu Kulový blesk určitě unešená. Dovede totiž udržet stabilní vyšší teplotu a vlhkost. Zato se ale musíme postarat o **větší zálivku a pravidelné hnojení**, protože půda se vyčerpá rychleji než na záhoně. S tím si ale hravě poradíme. Před sezonou a na podzim stačí do půdy zapracovat čerstvou porci kompostu, sypkého organického hnojiva **weiki** nebo chlévského hnoje. Hned potom si záhonky zaslouží životadárnou zálivku z **weiki**, aby nám to ve skleníku pěkně ožilo. Užitečné bakterie také usměrní případné patogeny, které čerstvý hnůj nebo kompost může obsahovat.

Zvlášť na jaře nám skleník ušetří spoustu místa na okenních parapetech, protože sazenice zahřeje, a ještě jim poskytne spoustu světla ze všech stran. Světlo a teplo, to mají sazeničky rády.

Větráme nejlépe každou volnou chvíli, kdy je venku hezky. Čerstvý vzduch a sluneční paprsky nám pomohou nadobro vyhnat zbývající patogenní zárodky a zamezit šíření plísní. Pomohou nám v tom i **probiotika, která patogeny spolehlivě likvidují. Na nemoci pozor, jakmile se ve skleníku objeví nějaká choroba nebo plíseň, šíří se mnohem rychleji než venku.**

Kdy můžeme ve skleníku začít s předpěstováním a za jakých podmínek?

Klidně už ve druhé polovině února, když nám počasí přeje a nemrzne. Pro jistotu zelenáčům „přitopíme“ u kořínků vrstvou čerstvého kompostu a zakryjeme je netkanou textilií. Když teploty klesají pod nulu, rostlinky necháme doma nebo můžeme použít topidlo. Stačí úplně obyčejné, za pár stovek. Nám se osvědčilo třeba **tohle**.

Zálivka s užitečnými bakteriemi **weiki** pěkně rozvine kořenový systém a také přirozeně posiluje odolnost malých rostlinek vůči chladu, dokonce i ranním mrazíkům. A to se v únoru hodí, brrr.

KDY...	...A CO VE SKLENÍKU
únor	V únoru mohou jít do skleníku na předpěstování sazeničky cibule, česneku a petržele . Dobrodružnější povahy mohou zkusit zasít i salát, celer, lilek, květák, brokolici, pórek a kedlubny . Pokud nám ale všechny tyto smělé plány zhatí nepolevující mrazy, ubytujeme ve skleníku aspoň polníček .
březen	V březnu se potom skleníková sezona rozjíždí naplno. Zaséváme celer, fenykl, brokolici, ředkvičky, kedlubny a saláty . Také je nejvyšší čas k předpěstování paprik, rajčat, lilků a melounů . Do hlíny se těší i mrkev, hrách, kopr, špenát a bylinky .
duben	V dubnu přicházejí na řadu okurky, cukety, dýně, řepa a fazolky . Ke klíčení totiž potřebují docela vysoké teploty. Do záhonku je ale přestěhujeme až po květnových mrazících. Skleník dobře zajištěný proti mrazu může přivítat předpěstované sazenice rajčat a paprik a naklíčené rané brambory . Zaséváme majoránku, mátu, šalvěj, kopr, levanduli, oregano, tymián, rozmarýn a další voňavé bylinky . O slovo se hlásí i jahodníky .
květen	V květnu do uvolněných záhonů po první úrodě nastěhujeme kromě rajčat i papriky a okurky spolu s předpěstovanými bylinkami . A můžeme znovu zasévat – tentokrát letní ředkvičky a ředkve, letní špenát, řapíkatý celer, kukuřici nebo třeba čekanku .
červen	Červen je měsícem přihnojení. Půdu přikrmíme kompostem nebo jiným organickým hnojivem a podpoříme víčkem weiki , aby rostliny mohly tuhle vysokokalorickou porci živin využít až do posledního sousta. Vyséváme mrkev, ředkev, fazolky, kedlubny, zelí, růžičkovou kapustu, pórek a bylinky .

červenec srpen	V červencových a srpnových pařácích pořádně větráme a zaléváme všechnu tu plodící nádheru. Zasadíme semínka špenátu a květáku pro podzimní sklizeň, sázíme listové saláty , špenát , mangold , čínské zelí nebo třeba fenykl . V srpnu vysejeme ozimou cibuli , kapustu a jahodník , který usadíme do prázdných záhonků po salátu a kedlubnách.
září	Září je měsícem nejen sklizně, ale také podzimních výsevů ředkviček , špenátu a cibulky .
říjen	V říjnu je ideální čas na výměnu půdy, která by ve skleníku měla proběhnout aspoň jednou za pět let. Pokud není čas na výměnu, zapracujeme do půdy aspoň vrstvu kompostu. Přidáme weiki do zálivky a přikryjeme listím na dobrou noc. Stále ještě ale můžeme vysévat poslední otužilce: zimní hlávkový salát , špenát , mrkev a ředkvičky .
listopad až únor	Od listopadu do února můžeme ve skleníku pravidelně dosévat a sklízet nezdolný polníček pro čerstvou porci vitaminů.

Biologická ochrana

Díky relativně uzavřenému prostředí skleníku můžeme proti mšicím nasadit parazitické vosičky *Aphidius colemani*, k likvidaci molic vosičky *Encarsia formosa* a se sviluškami zase zatočí roztoči *Phytoseiulus persimilis*. Proti třásněnkám se používá dravý roztoč *Amblyseius cucumeris*. **Pozor, bez přítomnosti svého hostitele nejsou predátoři schopni přežít, proto je má smysl nasadit, až když se škůdci objeví. Více si můžete přečíst [tady](#).**

Aby za naše výpěstky nezaplatili životem ptáci, opatřete skleník speciálními UV samolepkami nebo ho pomalujte několika tahy průsvitných barev. Silueta dravce sama o sobě ničemu nepomůže, ptáček se ji bude snažit obletět, a narazí do skla o kus dál. Museli byste nalepit obrázky asi deset centimetrů od sebe. Jak sklo správně zabezpečit, si můžete přečíst [tady](#).

3.5 Stěhujeme na záhon

Ten čas ale letí, co? Ještě před pár týdny to byla jen hrst malinkých semínek, a teď přichází chvíle, kdy naše zelené děti vylétnou z hnízda. Nebo spíš z květináče. Pro rostlinky to bývá stejný šok, jakým je stěhování pro lidi. Takže nepodceníme přípravu a správné načasování, ať celá ta piplačka nepřijde vniveč.

Některé odolné rostliny můžeme na záhon stěhovat už v březnu a dubnu (podívejte se na náš kalendář), s většinou sazenic se ale vyplatí počkat, až se začátkem května přeženou ledoví muži. Doporučenou dobu vysazení ven byste měli najít na obalu od semínek.

Do té doby ale nemusíme jen sedět se založenýma rukama a upřeně hypnotizovat kalendář. Kdykoliv je venku krásně, přichází čas na **otužování venkovní sadby**. Květináče vyneseme ven. Ze začátku jim bude stačit pár hodin ve stínu. Postupně aklimatizaci prodlužujeme na celý den a přesuneme je na přímé slunce. Pokud ale přijde nečekaná změna počasí, vrátíme květináče zase pěkně do tepla domova nebo skleníku. Stejně tak i na noc, kdy teploty výrazně klesnou. Sazeničky mohou s klidným svědomím ven po aspoň týdnů otužování. Sazenička by měla být před vysazením v dobré kondici a přiměřeně velká. **Nejmenší prcky mezi všemi ještě necháme zesílit v teple.**

Po zmrzlících přichází 14. května podle pranostik „uplakaná Žofie“, tedy období častých srážek. Pro nás to znamená ideální den D, protože budou mít sazeničky v novém postaráno i o závlivku. Tedy, mezi námi, na Žofku se pochopitelně nespo-léháme, tanečky s plnou konví nás stejně neminou.

Nejlepší dobou **pro přesazení je pozdní odpoledne nebo podvečer**. Rostliny potřebují na aklimatizaci trochu klidu bez silného slunečního svitu a dostatečnou vlhkost. Při přesazení ráno by je pařák během dne jen zbytečně vysušil a vystresoval.

Všechny podmínky splněny? Vyzbrojíme se lopatkou a metrem, provázkem, naším výsevným plánem a hurá na záhony!

1. Označíme si tratě tak, jak je máme naplánované a nakreslené. Stačí zapíchnout kolík a natáhnout provázek. Teď to všechno vypadá jasně, ale už brzy se v záplavě zeleně snadno ztratíme. Pokud máte vyvýšené záhony, je to jednodušší.
2. Vyměříme si vhodnou vzdálenost mezi sazenicemi, radši opravdu metrem. Zdání totiž klame. Z mrňousků budou za pár týdnů obři a také konkurenti, co se týká prostoru a živin. Ne všechny plodiny se také snesou vedle sebe, pěstují mezi sebou přátelství i otevřené neshody jako my lidé. Tak ať si vystresované rostliny nezakroutí kořínkem!
3. Všechny sazenice před akcí zalijeme. Kořenový bal bude při vyklápění květináčů lépe držet.
4. Vykopaná díra v zemi by měla pohodlně pojmout celou sazeničku od kořenů až po první spodní lístky.
5. Rostlinku pěkně urovnáme a upěchujeme. Vytlačení vzduchu je důležitá prevence proti plísni kořínků.
6. **Mulč** je nepovinná, ale sazeničky vám za ni budou psát děkovné dopisy. Vrstva organického materiálu okolo zahřeje, ale také postupným rozkladem vyživuje půdu, udržuje podmínky pro bohatý mikrobiální život, a ještě bojuje proti vysychání. Mulčovat můžeme posekanou trávou, slámou, štěpkou nebo listy. **Vám zase mulčování ulehčí práci s pletím.**
7. Pořádná zálivka nakonec, ať sazeničky nemají žízeň. Jak už správně tušíte, víčko **weiki** v zálivce zafunguje jako přirozená vzpruha, omezí stres ze stěhování i výkyvů teplot a nastartuje další růst. Navíc vytrénuje kořínky, aby se rozrostly do šířky i hloubky, když už konečně nejsou omezené velikostí květináče.

80

4. Balkonová zahrada

A co když mám místo zahrady jen pár metrů čtverečních balkonu? Vůbec nevadí, do zahrady se počítá každý květináč s hlínou a chuť pečovat o rostliny. Balkon už dávno není jen truhlík s muškáty jako z rakouského seriálu! Dají se tu pěstovat dřeviny a brambory, sklízet sladounké jahůdky, různé ředkvičky a teď pozor, víme dokonce i o balkonových kukuřicích a melounech.

Opravdu může být balkon ostrov pokladů, kde vypěstujeme úplně všechno? Úplně všechno určitě ne, i když se fantazii meze nekladou. Má to jen pár pravidel.

4.1 Jedlý balkon

Co si budeme povídat, pokud chceme na balkoně pěstovat kvěťák nebo hlávky zelí, vložíme do rostlin víc práce a energie (o naději ani nemluvíme), než nám budou schopné vrátit na úrodě.

Pro balkonové zahradničení je nejlepší zelenina, která plodí opakovaně a nezabere moc místa. To znamená všechny „baby“, „trpasličí“ a „mini“ odrůdy. I proto patří čestná místa balkonových vítězů keříčkovým rajčatům a paprikám, se kterými můžete výpěstky z běžné zahrady klidně i porazit na lopatky. Ale nejen rajčetem a paprikou je živ balkonový zahradník – nebojte se experimentovat a rozjet ředkvičky, mrkve, saláty nebo brambory v pěstebním pytli.

Oblíbené balkonové odrůdy:

- **Rajčata:** Zkuste zakrslíky odrůd Vilma, datlová rajčátka Mandat nebo sladounká Sweet Aperitif.
- **Papriky:** Kromě keříčků chilli papriček ostrých jako břitva můžete zkusit i sladké odrůdy – bílá Cynthia se skvěle popasuje s truhlíkem, Amadea plodí červeně a žlutě a – nomen omen – Balkonovka nabízí lahodně sladké červené papriky.
- **Mrkve:** Vybírejte odrůdy s kratším kořenem, což splňuje baby karotka Aron, Katrin nebo kulatá kráska Parmex.
- **Ředkvičky:** Oproti mrkvím jsou ředkvičky průousové, klidně můžete použít běžnou sadbu kulatých hlíz.
- **Saláty:** Vhodné jsou všechny s označením „baby leaf“, ty sklízíme při dosažení velikosti listů 10–15 centimetrů, a to už

za 30 až 45 dnů. Určitě zvládnete i nenáročný polníček a rukolu.

- **Bylinkám** balkon vyložené sluší a porostou vám tady jak ty běžné kuchyňské (petržel, bazalka, máta), tak i ty středomořské, na prosluněných stanovištích.

Jenom pozor, máta vyhledává polostín, stejně jako třeba rajče. Pracujte tedy i se zastíněním – cílem není zeleninu na balkonu upéct ještě před tím, než vůbec dozraje.

4.2 Stěhujeme do truhlíků, pytlů a květináčů

A máme tu další zásadní otázku: **Kam své zelené miláčky nastěhujeme?**

Za nás to vyhrávají **samozavlažovací truhlíky**. Pokud není balkonové zahradničení vaše nová práce na hlavní pracovní poměr, truhlíky dovedou chytře kompenzovat i pár pěstitelských chyb. Třeba že jsme v parném letním dni zapomněli na zálivku, nebo jsme se dokonce opovážili odjet na víkend. Žádný problém, rostliny svou vodu dostanou. Problém bývá spíš s přemokřením substrátu, proto truhlíky zaléváme, až když substrát aspoň částečně proschne.

Mělké truhlíky jsou skvělé pro chilli papričky, saláty a drobnější zeleninu. Rajčata a papriky budou potřebovat větší nádoby.

Květináče jsou klasika – můžete v nich podle velikosti pěstovat prakticky cokoli, pozor jen na rychlost vysychání substrátu. V letním pařáku v nich zálivka jen zasyčí a rostliny jsou za pár hodin zase žíznivé. Nejlepší je květináče svlažit až večer, aby si kořínky vzaly co nejvíce a na slunku se voda v hlíně nezahřívala.

Pěstební pytle jsou skvělá varianta pro netradiční pěstování brambor, ale také topinamburů, řepy a kořenové zeleniny.

Při stěhování předpěstovaných sazeniček na balkon dodržujeme úplně stejný postup jako při přesunu na záhon. Jen to je o něco jednodušší – na balkon to máme kousek a holínky nebudou potřeba.

1. Na balkon sazenice přesouváme zhruba v půlce května, po ledových mužích. Nemusíme to brát doslova – řídíme se vlastním citem a aktuálním počasím. Výhodou balkonu je, že svoje rozhodnutí můžeme vzít vždycky zpátky a rostliny přesunout do tepla domova.
2. Všechny sazeničky aspoň týden před akcí otužujeme. Nejdřív jen na den a jen když je hezky. Ke konci otužovacího výcviku je můžeme nechat venku i poprvé přespat.
3. Přesazujeme pozdě odpoledne nebo v podvečer, aby se rostliny stihly aklimatizovat dřív, než do nich začne pražit slunce.
4. Přestěhované rostliny pořádně zalijeme a jasně – nezapomeneme na víčko životabudiče **weiki** v zálivce. Na zdraví a bohatou úrodu!

4.3 Hnojíme balkonovky

Kromě zálivky jsou tady ještě dvě věci, se kterými budou balkonovky potřebovat pomoci. Hnojivo a život v půdě.

Substrát v truhlíku se časem vyčerpá a omezené je i množství bakterií a dalších užitečných obyvatel půdy. Na rozdíl od záhonu si rostliny nemají kam sáhnout kořínkem pro další sousto. Rychlé vyčerpání substrátu se týká hlavně oblíbené balkonové zeleniny první trati – rajčat, paprik a okurek.

Proto balkonovkám pravidelně přilepšujeme – vrstvička vyžralého kompostu do substrátu je grunt a **probiotika** v zálivce špunt. Používat můžete i ředěné rostlinné jíchy nebo zkvašené slepičince. Za tuhle lahůdku vám rajčata utrhnou ruce!

Nemáte přístup k čerstvému hnojivu? Nevadí, k dostání jsou i organické alternativy v granulích a tekutá přírodní hnojiva. Pro kvalitní organické hnojivo nemusíte chodit daleko. V sortimentu elixírů pro rostliny weiki najdete také **sypké organické hnojivo weiki.**

Obsahuje vyvážený komplex základních živin a stopových prvků, které se budou uvolňovat v průběhu celé sezony. Funguje jako plnohodnotná náhrada kompostu nebo hnoje.

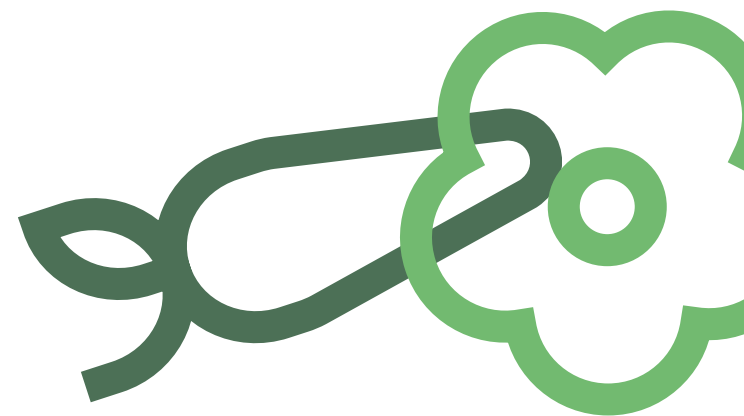

88

5. Tipy a triky pro tu největší a nejsladší úrodu

Sazeničky jsou konečně na svém stanovišti, jarní vánek jim čechrá lístky a my se můžeme konečně posadit a poplácat se po ramenou, jak se nám letos to sázení povedlo. Aby se ale všechna dřina co nejvíce zhodnotila, máme pro vás ještě pár tipů, díky kterým vám budou velkou a sladkou úrodu závidět všichni sousedé!

Přírodní zahrada je takové idylické spolubydlení stromů, tráv, rostlin, zeleniny, půdy, hmyzu, mikroorganismů a všelijaké další havěti, včetně nás lidí. Všichni spolubydlíci spořádaně spolupracují a plní své povinnosti na jedničku. I nám se vyplatí sekat latinu a při hýčkání svých sazeňček moc nerušit ostatní partaje a nevyvolávat sousedské strkanice. Vše tu souvisí se vším a člověk, rostliny i živočichové v přírodní zahradě spolupracují.

Třeba takový „plevel“. Mnozí při vyslovení jeho jména vidí rudě a hned tasí motyku a herbicid, ve skutečnosti si ale tak můžeme ze záhonku odstranit léčivé či velmi chutné rostlinky. Hned na jaře ochutnáme třeba ptačinec, popenec či mladé listy pampelišky. Nebo můžeme plevelné rostlinky zkrátka vytrhnout a nechat na místě (pokud už netvoří semena). Získáme tak vrstvu mulče a rozklad rostlinek zároveň půdu obohatí o živiny.

Přírodně proti škůdcům

Zahrada je živý ekosystém a kromě nás si na budoucí úrodu brousí zuby spousta dalších mlsounů, to zkrátka patří k věci. Klid, na ochranu své úrody ještě nemusíme rozpoutat chemickou válku. Jde to i přírodní cestou!

1. Bylinky jako ochrana proti škůdcům

- Bylinky jsou věrní strážci a ochránci zeleniny. Bylinková obruba kolem záhonu vypadá moc pěkně, a hlavně je funkční.
- Levandule a máta odpuzují mšice.
- Máta navíc účinkuje jako ochrana proti dřepčíkům. Blahodárně působí také na ovocné stromy, které jí na oplátku poskytnou potřebné zastínění.
- Bazalka nevoní komárům a muškám.
- Pažitka chrání jahodníky před plísní šedou a zeleninu před padlím.
- Lichořeřišnice funguje jako stopka pro slimáky a housenky, stejně jako tymián.
- Měsíček lékařský dezinfikuje půdu od patogenů.
- Ostrý křen vyžene mandelinku bramborovou.

2. Slámová mulč jako ochranný koberec

- Slámová mulč je fantastická ochrana proti slimákům, my ji využíváme hlavně u jahodníků. Pichlavá stébla slimáci a další plži nemusejí. Jenom pozor, v předjaří může zpomalit prohřívání půdy. Nasteleme ji až později, když je teplo a jaro v plném proudu.

3. Ceníme si spojenců

- V přírodě má každá píďalka svůj smysl. Pro nás je to „jen“ škůdce, pro ptáky jedinečný zdroj proteinů pro čerstvě vylíhnutá holátka.
- Proto si v zahradě hýčkáme spojence, kteří nám s ohlídáním úrody rádi pomůžou.
- Na slimáky se specializují běžci indiští, zvláštní druh kachny s legrační chůzí.
- Chápeme, že ne každá zahrádka snese vlastní kachnu, zvláště ta balkonová. Další nenáročné spojence můžeme přivolat hmyzím hotelem, skalkou, zahradním jezírkem i hromádkou „zapomenutých“ větví. Patří mezi ně sluněčka, zlatoočka, ještěrky, žáby a ježci.

Každá rostlina potřebuje trochu jinou péči. Má svoji povahu a nároky. Jak na pěstování různých druhů zeleniny, ovoce nebo květin, se dozvíte v našem magazínu [Zelená zahrada](#).

6 pádných důvodů, proč si zamilovat mulčování

Správně založená mulč má totiž hned 6 úžasných schopností:

1. Zadržuje potřebnou vlhkost v půdě.
2. Vytváří příznivé mikroklima pro růst kořenů.
3. Podporuje rozvoj prospěšných půdních mikroorganismů.
4. Šlape na krk mikrobiálním patogenům a plevelům.
5. Ušetří námahu s okopáváním a údržbou ploch mezi rostlinami.
6. Po několika letech se přirozeně rozpadá na humus, tedy základní živiny nezbytné pro růst rostlin.

A jak na to?

Mulč patří vždy na dostatečně kyprou a zavlaženou půdu. Mulčujeme tedy nejlépe den po dešti nebo vydatné zálivce, půdu před nastýlkou prokypříme. Pokud je na daném místě vegetace, nižší patro můžeme ponechat a vyšší trávu posekáme. Častou začátečnickou chybou je příliš slabá vrstva. Zapamatujeme si proto pravidlo hutného a vzdušného materiálu:

- Správné načasování je základ! Pokud je opravdu deštivé jaro, počkáme s mulčováním na sušší počasí. V mulči se nám totiž pak mohou množit slimáci či plísň.
- Hutný materiál (např. posečenou trávu) navrstvíme ve výšce 1 centimetr. Příliš silná vrstva by mohla zahnívat a dusit půdní mikroorganismy. Tenčí vrstva se rychleji rozpadá, takže bude potřeba postup začas zopakovat.
- Vzdušný a lehký materiál (slámu, seno, kůru) nasteleme do vrstvy silné 2–3 centimetry.

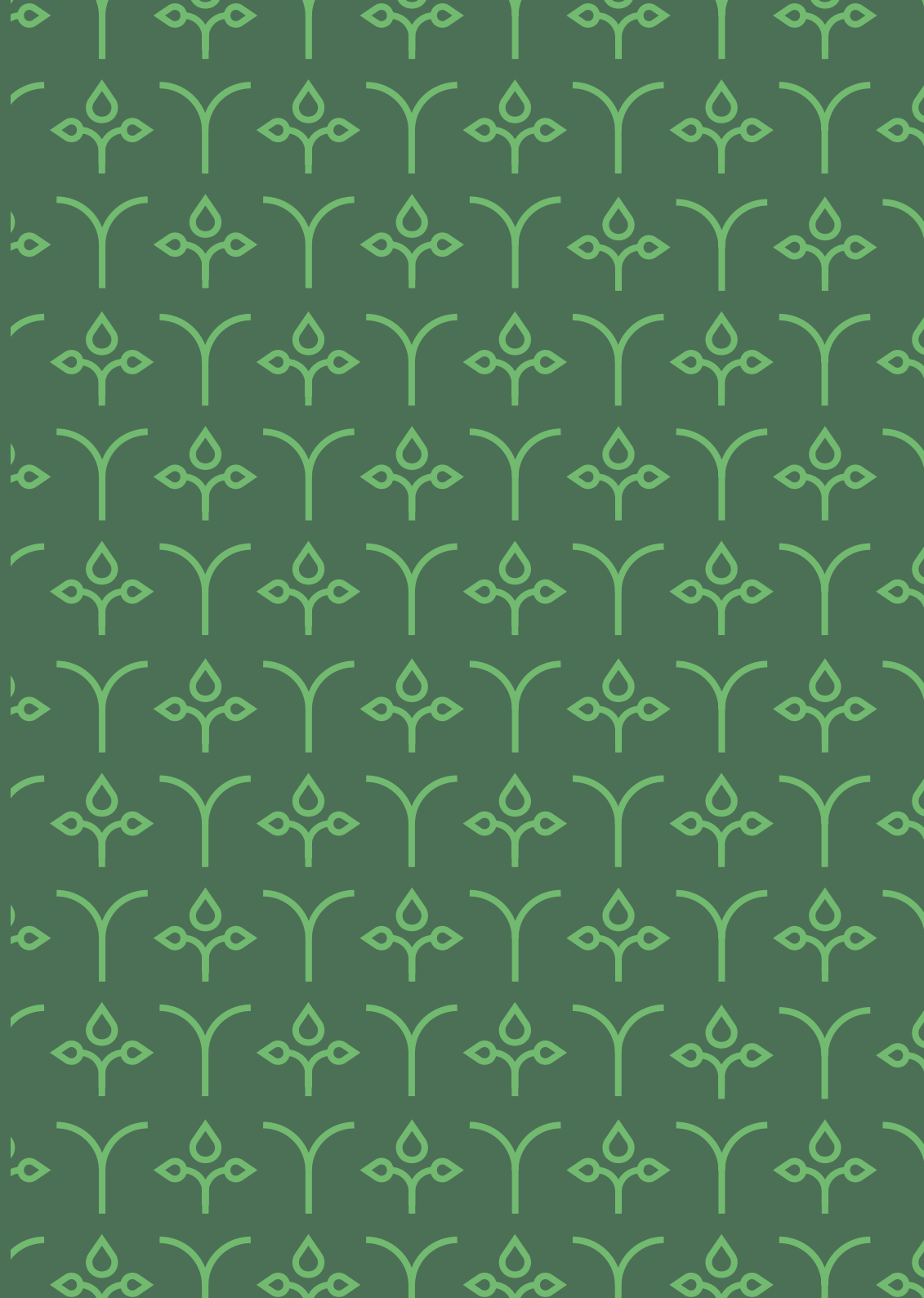
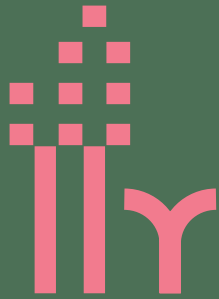
Rostliny potřebují k blahobytu nejen slunce, vodu a bohatou živnou půdu, ale i užitečný hmyz. Když se teploty vyšplhají nad deset stupňů, včely začínají krátce vylétávat z úlů. A objevují se i včely samotářky (hurá, nemají žihadlo), čmeláci a zlatěnky – výkonní opylovači květin a ovocných stromů i keřů. Ale jak včely samotářky do zahrady nalákat?

Postavte jim útulný hmyzí hotel. A když bude pěkný, nejspíš se v něm ubytují i další hmyzí pomocníci, třeba škvoři, zlatoočka, ploštice nebo slunéčka, kteří se živí hmyzími škůdci. Nebojte, hotely nevyužívají vosy, sršni ani mravenci.

**Přeji vám zaslouženou
bohatou úrodu a ať si vaše
rostlinky na záhonech vrní
blahem po celou sezonu!**

weiki
PLNÉ ŽIVOTA

www.weiki.bio